

у ширшому семантичному діапазоні, метафоризується. Пор. таку цитату «*За свідченнями, цей образ [Матері Божої. – ав.] з'явився на площі св. Йоана Дидака Кваухтлотоаціна як відбиток того, що святий побачив. Таким чином, згідно з сучасною термінологією, це перше справжнє «селфі» Матері Божої*». У наведеному контексті слово *селфі* вживається у значенні 'відбиток образу людини на певному предметі'.

Ще один доказ активного вживання номінації *селфі* у побуті – її входження в іронічні контексти, як-от: *До праці він не привчений. Руками вмів робити тільки «селфі»*. *Знаєте, як він наше сало називає? – холестерін! Хіба комусь потрібен такий квартирант*.

Отже, неолексема *селфі* – це позначення реалії, яка насправді давно відома, але вона стала продуктом новітніх технічних засобів знімкування. За відомостями з Вікіпедії, фотоавтопорт-рети існували в менш поширеній формі приблизно з моменту появи портативної фотокамери Brownie фірми Kodak (1900 рік). Метод, як правило, був заснований на фотографуванні власного відображення в дзеркалі, нерухомість камери забезпечувалася штативом, дивлячись у видошукач, фотограф кадрував майбутній знімок. Велика княжна Анастасія Миколаївна у віці 13 років була одним із перших підлітків, яка могла зробити свою власну фотографію за допомогою дзеркала, щоб надіслати другу, в 1914 році. У листі, яке супроводжувало фотографію, вона писала: «Я зробила цю картину дивлячись в дзеркало. Це було дуже складно, оскільки мої руки тремтіли».

Отак через сто років зміни в технічному прогресі впливають на зміни в номінуванні того самого процесу.

Світлана Бирик

СКЛАДАТИ – СТВОРЮВАТИ

У мовній практиці часто сплутують слова *складати* і *створювати*. У науково-популярній літературі, зокрема в підручниках з української мови, є такі завдання: *Створіть за змістом вправи два питальних та два спонукальних речення; З наведених речень створіть текст*.

Слово **створювати** передбачає сполучуваність із назвами предметів, явищ, понять, яким можна було б ‘дати життя, існування’, які можна ‘сформувати’ (СУМ, IX, 676 – 677). *Створюють*, як правило, щось відносно велике, об’ємне, вагоме: *мову, мистецтво, партію, теорію, літературу музичний твір, види рослин, тварин* тощо: *Сучасна українська наука створила нові сорти пшениці, які дають високі врожаї в будь-яких кліматичних умовах* (з журналу). У цьому ж значенні лексема **створювати** вживається і в мові художньої літератури: *Одірваність од народу, од його життя й інтересів викликає у галицьких українців бажання створити делікатну, не мужицьку літературу* (М. Коцюбинський); *Ні, їх [тварин] створила земля, що й тепера дає їм поживу, що породила своєю охотою, з власної волі* (М. Зеров).

За словом **складати** закріпилося значення ‘розміщувати що-небудь у певному порядку’ або ‘збирати докупи що-небудь розкидане’ (СУМ, IX, 274-275), напр.: *Наймит усім вслуговує, подає, носить, возить, складає* (Марко Вовчок); *Дід-провідник наказав усім залазити в комиші, скласти свої клунки й бути наготові, а сам десь зник* (М. Коцюбинський); *Коло неї цілий оберемок квіточок, котрі вона складає пучечками докупи і в’яже вінок* (Панас Мирний).

Слово **складати** доречно вживати й у шкільній практиці, наприклад, на уроках української мови – *складати словосполучення, складати речення*, а на математиці – *складати рівняння*, тобто ‘з’єднуючи окремі частини, одержувати щось ціле’. Нерідко на уроці літератури *складають план твору*: у такому разі слово **складати** вживають у значенні ‘розміщувати що-небудь у певному порядку’. Отож, кожне слово вимагає правильного вживання, адже це порушення лексичної сполучуваності позначається на змісті висловлювання, його точності.

Тетяна Коць

ХАБАРА ЧИ ХАБАРЯ?

У сучасній мовній практиці спостерігаємо плутанину у вживанні відмінкових форм слова *хабар*. Одні словники подають його із закінченнями іменників II відміни твердої